

Білоцерківський національний аграрний університет
Екологічний факультет
Кафедра екології та біотехнології

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» Галузь знань – 10 Природничі науки Спеціальність – 101 Екологія Освітня програма – «Екологія»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	вибірковий
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 кредити / 120 годин
Семестр	4
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача	Харчишин Віктор Миколайович Посада: доцент кафедри екології та біотехнології Науковий ступінь: кандидат сільськогосподарських наук Робоче місце: навчальний корпус № 9 (вулиця Героїв Чорнобиля 3 ^а), 420 ауд. (кафедра екології та біотехнології). E-mail: viktor.kharchyshyn@btsau.edu.ua Зв'язок з викладачем: +380990201019
Опис дисципліни	Вивчення навчальної дисципліни «Екологічний менеджмент» дозволяє сформувати у студентів теоретичні знання з питань екологічного менеджменту підприємства, інструментарієм, методикою розроблення екологічних стратегій розвитку підприємства та набуття практичних вмінь і навичок щодо використання концепції екологізації діяльності підприємства.
Передумови для вивчення дисципліни	Навчальна дисципліна «Екологічний менеджмент» базується на знаннях з таких дисциплін, як: «Загальна екологія», «Ґрунтознавство», «Біологія», «Екологія рослин, тварин та мікроорганізмів», вивчених на попередніх курсах.
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Екологічний менеджмент» є формування у студентів компетенцій, необхідних для роботи на екологічно орієнтованих підприємствах, які забезпечують раціональне використання і відтворення природних ресурсів в умовах постійного розвитку господарської діяльності.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності - дистанційна форма навчання (платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформа ZOOM, електронна пошта, мобільний додаток Viber. Формат проведення навчальної дисципліни може бути змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.

<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>ПРН 01.1. Демонструвати розуміння основних принципів екологічного менеджменту при вирішенні завдань ефективного розвитку виробництва. ПРН 04.1. Використовувати принципи екологічного менеджменту, на яких базується система екологічної безпеки. ПРН 13.1. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії екологічного менеджменту з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.</p>
<p>Структура курсу</p>	<p>Змістовий модуль 1. Основи і методологія дослідження екологічного менеджменту. Тема 1.1. Теоретичні основи і практика менеджменту. 1. Предмет екологічного менеджменту. 2. Передумови формування екологічного менеджменту. 3. Екологічний менеджмент як важлива компонента сталого та екологічного розвитку в Україні. Тема 1.2. Принципи та методи екологічного менеджменту. 1. Принципи та елементи системи екологічного менеджменту. 2. Принципи сталого розвитку. 3. Стан екологічного менеджменту в Україні. Тема 1.3. Методологія дослідження екологічного менеджменту. 1. Мета і завдання екологічного менеджменту як наукової дисципліни. 2. Системний підхід у дослідженні екологічного менеджменту. 3. Концепція становлення екологічного менеджменту в Україні. Тема 1.4. Міжнародні стандарти серії ISO 14000 як основа системи екологічного менеджменту. 1. Поняття <i>ISO</i> та <i>EMAS</i>. 2. Визначення екологічного менеджменту з позицій міжнародних стандартів. 3. Перспективи розвитку екологічного менеджменту в Україні. Змістовий модуль 2. Механізми реалізації екологічного менеджменту. Тема 2.1. Державний екологічний менеджмент. 1. Стандарти якості навколишнього середовища. 2. Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС). 3. Адміністративно-нормативні інструменти екологічного менеджменту. Тема 2.2. Бізнес, ринок і охорона навколишнього середовища. 1. Економічний механізм управління раціональним природокористуванням. 2. Розрахунок збитків унаслідок забруднення довкілля. 3. Екологічне страхування. Тема 2.3. Екологічна оцінка господарських рішень. 1. Екологічна оцінка намічуваної діяльності. 2. Принципи екологічної оцінки. 3. Прийняття рішень за підсумками екологічної оцінки. Тема 2.4. Особливості екологічного менеджменту за кордоном. 1. Міжнародний підхід щодо екологічного менеджменту. 2. Досвід формування екологічного менеджменту за кордоном. 3. Світовий досвід екологічного страхування.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Під час лекційних занять застосовуються: слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань. Під час практичних занять застосовуються: дискусійне обговорення проблемних питань, публічний виступ, практичні роботи.</p>
<p>Політика</p>	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи</p>

	<p>міркуваннями. Виявлення ознак академічної недобросовісності в роботі здобувача (списування, відсутність посилань на використані джерела, застосування нечинного законодавства, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: здобувачі мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, дотримання чинного законодавства.</p> <p>Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі навчальної дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Базові</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кожушко Л.Ф., Скрипчук П.М. Екологічний менеджмент: Підручник. Київ. ВЦ «Академія», 2007. 432 с. 2. Семенов В.Ф., Михайлюк О.Л., Галушкіна Т.П. та ін. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник. Київ, Центр навчальної літератури, 2004. 516 с. 3. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. К.: Знання, 2006. 366 с. 4. Бобровський А.Л. Екологічний менеджмент: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. 586 с. 5. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит: навчальний посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2019. 455 с. <p style="text-align: center;">Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лук'янихін В.О. Екологічний менеджмент у системі управління збалансованим розвитком: Монографія. Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. 314 с. 2. ДСТУ ISO 14001 – 97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування. 3. Екологічне управління: Підручник / В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський та ін. К.: Либідь, 2004. 432 с. 4. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 407 с. 5. Завадський Й.С. Менеджмент: Підручник. К., 2002. Т.2. 625 с. 6. Закон України "Про інноваційну діяльність" // Урядовий кур'єр. 2002. №143. 7. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища"/Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. К.: Парлам. вид-во, 2000. С. 3–34. 8. Ілляшенко С.М., Прокопенко О.В. Менеджмент екологічних інновацій: Навчальний посібник. Суми: Видавництво СумДУ, 2003. 266 с. 9. Кібіч І.В. Менеджмент організації природоохоронної діяльності: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2002. 104 с. 10. Лозанський В.Р. Екологічне управління в розвинутих країнах світу в порівнянні з Україною. Харків: УкрНДІЕП, 2000. 68 с. 11. Основи менеджменту: Навчальний посібник /І.А. Юргутіс, І.І. Кравчук. К.: Освіта, 1998. 256 с.

12. Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування: Навчальний посібник. Львів: „Новий світ 2000”, 2003. 248 с.

13. Хом'як О.А. Екологічний менеджмент: Навчально-методичний посібник з організації самостійної роботи студентів екологічного факультету зі спеціальності «Екологія і охорона навколишнього середовища». Біла Церква, 2006. 106 с.